

Tyrnävä

Pohteen järjestöfoorumi, 17.11.2026
Kuntien varautuminen osana yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta

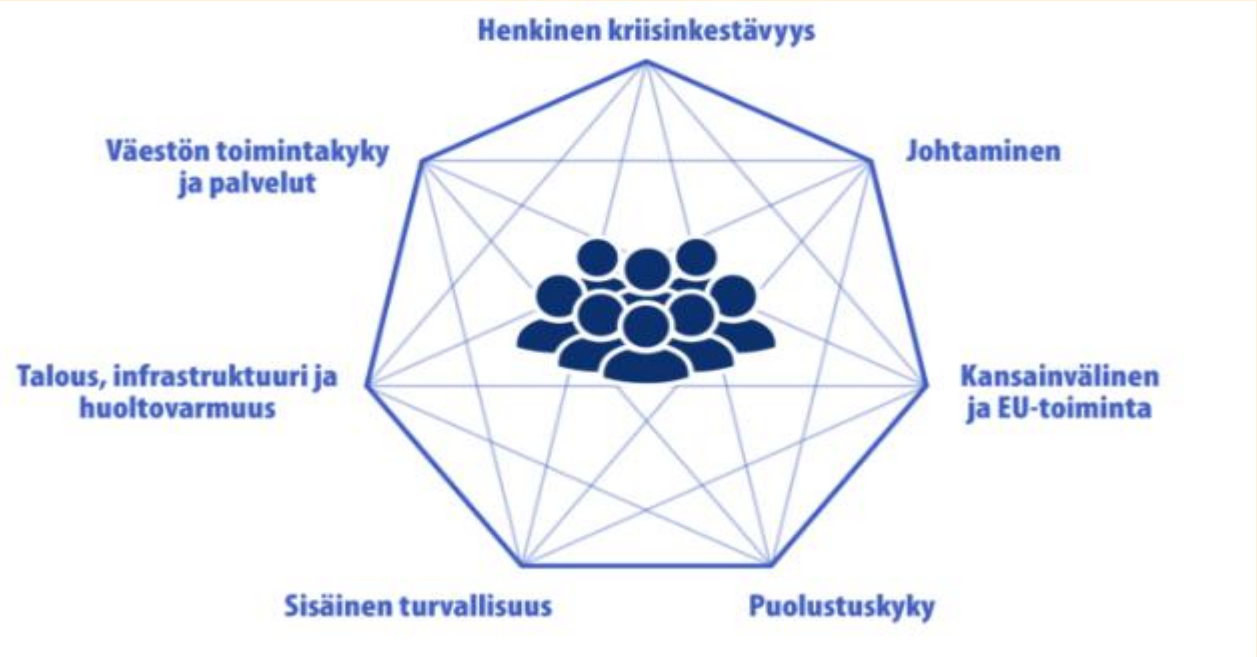
Vesa Anttila, Tyrnävän kunnanjohtaja ja Pohjois-Pohjanmaan valmius- ja turvallisuusfoorumin puheenjohtaja

Nostoja ja ajatuksia

- Suomen ja Euroopan **turvallisuus- ja toimintaympäristö muuttunut**
- Nykyaika asettaa **varautumiselle uudentyyppisiä vaatimuksia**
- Varautuminen on tehtävä hyvän sään aikana. Valtion ja **kunnan viranomaisilla on velvollisuus varautua poikkeus- ja häiriötilanteisiin**
- **Kaikki tapahtuu kunnissa**. **Kunta on aina keskeinen toimija**. Edellyttää tiivistä yhteistyötä eri viranomaisten, yritysten ja 3. sektorin kanssa sekä ennakointia. HOX! **Suunnitelmien yhteensovittaminen ja harjoittelu**
- Oikea **tilannekuva** ja **tilanneymmärrys**
- **Nopeatempoisuus** ja arvaamattomuus > **poikkeusolojen johtamisessa perusta normaaliolojen johtamisessa**
- Kylmän sodan aikainen ajattelu, jossa turvallisuusympäristön muutoksiin voitiin reagoida pitkällä varoajalla, on mennyttä
- Omavaraisuus. **Toimiva yhteiskunta ei ole itsestäänselvyys**
- **Varautumista ja valmiutta ylläpidettävä ja kehitettävä** silloin kun niitä ei tarvita – kun tarvitaan, silloin toimitaan!
- **Näitä asioita ei voi ulkoistaa!**
- Varautumisen kannalta keskeistä, että toiminta toteutetaan **kunnanjohtajan välittömässä ohjauksessa**
- **Hyvä turvallisuusjohtaminen** on ennen kaikkea **ennakoivaa, systemaattista ja ihmislähtöistä**. Se ei ole vain ohjeita ja kansioita, vaan tapa johtaa arkea niin, että riskit tunnistetaan ajoissa ja ihmiset tietävät, miten toimia

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia

- Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa kuvataan **kokonaisturvallisuuden toimintamalli**, jossa yhteiskunnan **elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana.** Kokonaisturvallisuus **muodostaa perustan suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestävyydelle** eli resilienssille
- Muodostuvat asioista, jotka pitävät turvallisen arjen rattaat pyörimässä
- Yhteiskunnan **elintärkeät toiminnot on turvattava kaikissa tilanteissa**
- Kun yhteiskunnan perustoiminnot ovat kunnossa, kriiseistä voidaan palata normaaliin elämään ilman, että koko yhteiskunnan perusta järkkyy

Turvallisuusympäristön muutos

KOTIMAA

Sotilastiedustelu varoittaa: Venäjän uhka muuttumassa – "Vaikutus Suomeen voi olla äkillinen"

Suomen sotilastiedustelun mukaan Venäjä todennäköisesti lisää kaikkien laaja-alaisen vaikuttamisen keinojen käyttöä lähitulevaisuudessa.

Sotilastiedustelun mukaan Venäjällä on tarvittaessa kykyä kohdistaa vahingontekoja myös yhteiskunnan kriittiseen infrastruktuuriin. Arkistokuva paikallispuolustusharjoituksesta.
PUOLUSTUSVOIMAT

Venäjä hyödyntää tekoälyä propagandan levityksessä

yle

Siitä on paljon näyttöä, että Pravda-verkoston väärät väitteet ovat saastuttaneet tekoälysovellusten tarjoamaa tietoa. Sen sijaan tutkijat eivät Freudenin mukaan voi olla täysin varmoja, että juuri tekoälyn manipulointi on Pravda-verkoston tärkein tavoite, koska heillä ei ole käytössään TigerWebin sisäisiä dokumentteja.

Valokuitukaapeleita katkottu Joensuussa – poliisi: Vahingot "huomattavat"

Valokuituyhteydet ovat poikki koko Joensuun Kydön alueella.
ALL OVER PRESS

Janakkalan maston kaataminen aiheutti vakavaa vahinkoa – selvitimme, mitä tekijälle seuraa

Viikonloppuna Janakkalassa kaadettiin matkapuhelinmasto. Yksi mastoa tukevista vaijereista oli ilmeisesti katkaistu tahallaan ja poliisi tutkii tapausta.

Kriittisen infran vesilaitoksiin murtaudutaan nyt ympäri Suomea: kokosimme iskut kartalle

Turvallisuus | Suomen vesilaitoksiin on murtauduttu poikkeuksellisella tahdilla viime kuukausina. Kolme murroista on tapahtunut Pirkanmaalla.

Onni Kalin HS

Drone lensi yöllä Leenan mökkipihan yli – useita outoja havaintoja ympäri Suomea

Mökkeilijät kertovat IS:lle epäilyttävistä dronehavainnoista lähellä kriittistä infrastruktuuria kuten sähköverkkoja. Sähkönjakeluyhtiö Caruna kertoo, että sen kohteisiin on murtauduttu.

SVT: Karjalankannakselle nousi yli sata telttaa sotilaille – Asiantuntija: ei automaattisesti uhka Suomelle

Venäjä | Rajan lähellä sijaitseville sotilasalueille on esimerkiksi rakennettu uusia tiloja sotilaille ja tuotu helikoptereita. Ukraina-asiantuntija Emil Kastehelmi odottaa, että Venäjä sijoittaa lisäjoukkoja alueelle tulevaisuudessa.

Iran vakoilee Suomea

Supo kertoo Ylelle uudesta uhasta.

Turvallisuusympäristön muutos

AMOLEDO

Live

Sarja räjähdyksiä jyrisi ampumatarviketehtaalla Bulgariassa

EMCO:n sotilastehtaalla Belitsassa syttyi tulipalo ja tapahtui räjähdyksiä. Viranomaiset ilmoittivat työntekijöiden evakuoinnista ja BG-ALERT-järjestelmän hälytyksestä.

Dariia Honcharenko
Julkaistu: 10 elokuuta 2026 · 16:58

Bulgarialaisia ampumatarvikkeita, havainnekuva
Kuva: Alexander Sturdivant / Wikimedia

tvpworld.com

TVP WORLD LIVE

Politics

Estonia probes possible Russian involvement in arson attack on defense contractor

Milrem Robotics is the leading European manufacturer of unmanned ground vehicles (UGV) which implements innovative robotics warfare solutions.

Reuters, rl
19.08.2026, 08:21

Estonia's Milrem Robotics is the leading European manufacturer of unmanned ground vehicles (UGV). (Facebook/MilremRobotics)

Estonia is investigating whether Russia was involved in an arson attack last week on a building housing a defence contractor, the Baltic country's prime minister said in a

Saksassa Leipzigin lentokentän kiitoradan läheltä löytyi drooni, jossa oli räjähteitä

SAANA UOSUKAINEN

5.8. 09:31 · Päivitetty 5.8. 14:59 Jaa

Räjähdysaineiden tutkintajoukkojen robotti tarkasti ukrainalaista rahtikonetta Leipzigin rahtilentokentällä, kun pelastus- ja turvallisuushenkilöstö ajoneuvoineen sekä DHL:n rahtikoneet olivat paikalla.

Useita lentokoneita ohjattiin muualle yön

Pommiuhkaukset häiritsivät torstaina ainakin 27:ää matkustajalentoa

Traficomin ilmailujohtajan Jukka Hannolan mukaan todennäköisesti kyseessä on halu aiheuttaa häiriötä ja epävarmuutta lentoliikennettä kohtaan.

TEKIJÄT

5.11. 12:25 · Päivitetty 7.11. 14:17

Ranskan pakastekaaoksen takana epäillään olevan Iran

Ranskassa kauppoihin lokakuussa tehty kyberhyökkäys teki ruuasta syömäkelvotonta.

JULKAISTU 09.11.2026 18:24 (PÄIVITETTY 09.11.2026 19:44)

Turvallisuusympäristön muutos

- **Kesän ja alkusyksyn 2026 aikana Venäjän Suomeen kohdistama** epäystävällinen retoriikka on voimistunut: **ehdollisia sotilaallisia uhkauksia, presidenttiin kohdistuneita henkilökohtaisia hyökkäyksiä mediassa, kyberoperaatioita sekä epäiltyjä ilmatilanloukkauksia.**
- **Sabotaasi-iskujen todennäköisyys kohonnut**
- Venäjä on kuvannut Suomen yhä selvemmin paitsi epäystävällisenä naapurina myös mahdollisena Naton tukialueena Venäjää vastaan suunnattaville toimille.

KOTIMAA

Supo MTV:lle: Viitteitä sabotaasikohteiden kartoittamisesta Suomessa

Sabotaasin tavoitteena on heikentää Euroopan tukea Ukrainalle.

JAA TALLENNA 26

Kuntien turvallisuuden tilanne

- Kuntakentän turvallisuustilanne on tällä hetkellä rauhallinen, eivätkä viranomaiset ole varoittaneet suoraan kuntiin kohdistuvista turvallisuusuhista. Pohjois-Pohjanmaalla kahteen kuntaan drooniuhka-tiedote.
- **Kuntien varautumisessa ja turvallisuussuunnittelussa keskeisesti korostuu varautuminen sotilaalliseen voimankäyttöön, poikkeusolojen toiminta sekä harjoittelu** (unohtamatta arjen turvallisuutta, koulujen varautumista, tai sään ääri- ilmiöihin varatumista).
- **Osaaminen turvallisuuteen liittyviin ilmiöihin on parantunut**
- **Poliisi ei ole vahvistanut kunnista yhtään tapausta, jossa kysymys olisi ollut valtiollisesta vaikuttamisesta.** Toisaalta asiaa ei kuitenkaan voi täysin poissulkea.
- Venäjän oletettu hybridivaikuttaminen Euroopassa vaikuttaisi olevan pääosin kytköksissä Ukrainassa käytävään sotaan.

Viestinnän ja kriisiviestinnän merkitys

Tapaus korosti viranomaisten välisen yhteistyön ja kriisiviestinnän käytänteiden merkitystä nopeasti kehittyviin tilanteisiin reagoimisessa.

9

Viestinnän ja kriisiviestinnän merkitys

- Vaaratilanteessa pelastusviranomaiset tiedottavat tai varoittavat ihmisiä **viranomaistiedotteella**, **vaaratiedotteella** tai **väestöhälyttimien kautta vaaratiedotteen kanssa rinnakkain** annettavalla yleisellä vaaramerkillä.

- **Kunta toimii lähtökohtaisesti viranomaisten vaaratiedotteiden ja ohjeiden mukaisesti.** Vaaratiedote tai viranomaisen suojautumiskehotus **ei kuitenkaan keskeytä kunnan toimintaa tai työvuoroihin liittyviä velvollisuuksia. Lakisääteiset ja kriittiset palvelut pyritään turvaamaan kaikissa tilanteissa turvallisuus huomioiden.**

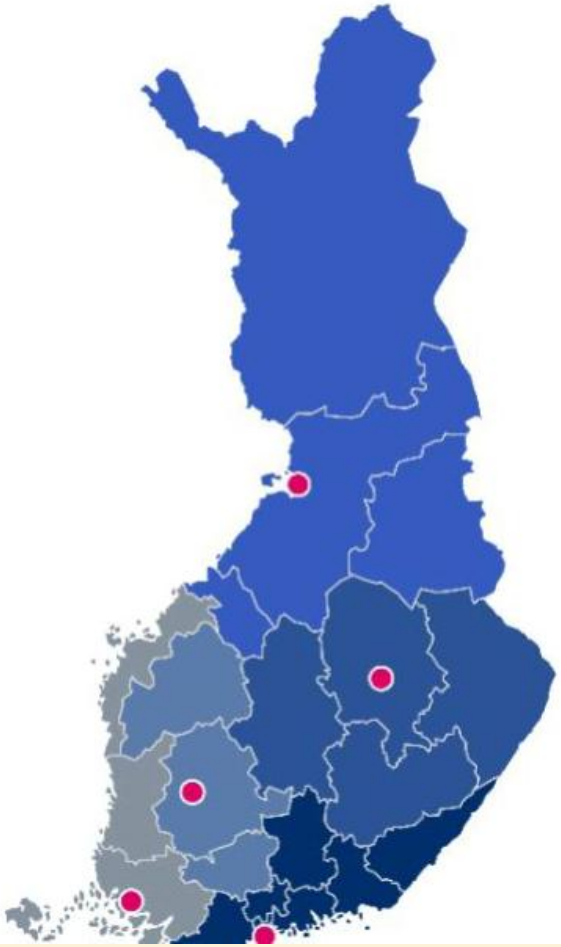
Päätöksenteko

- Palvelutarjonnassa otetaan suosituksena **käyttöön kunnan sisäiset uhkatasot I-III.**
  Tämä edellyttää, että uhkataso on määriteltävissä kunnan viranomaisilta saamista tiedoista.

- Vaikka uhkataso ei olisi määriteltävissä vaaratiedotteesta, **kunta joutuu päättämään, mitä tehtäviä jatketaan ja mistä tehtävistä voidaan joutua tilapäisesti luopumaan tai palvelun aloitusaikaa siirtämään.**

- Mahdollisiin palvelumuutoksiin liittyvä **päätöksenteko tulee suunnitella etukäteen lain ja hallintosäännön edellyttämällä tavalla.** Hallintosäännössä on kuntalain 90§:n 3 momentin mukaisesti annettava tarpeelliset säännökset normaaliolojen häiriötilanteiden poikkeusolojen varalta.

Alueellinen varautuminen

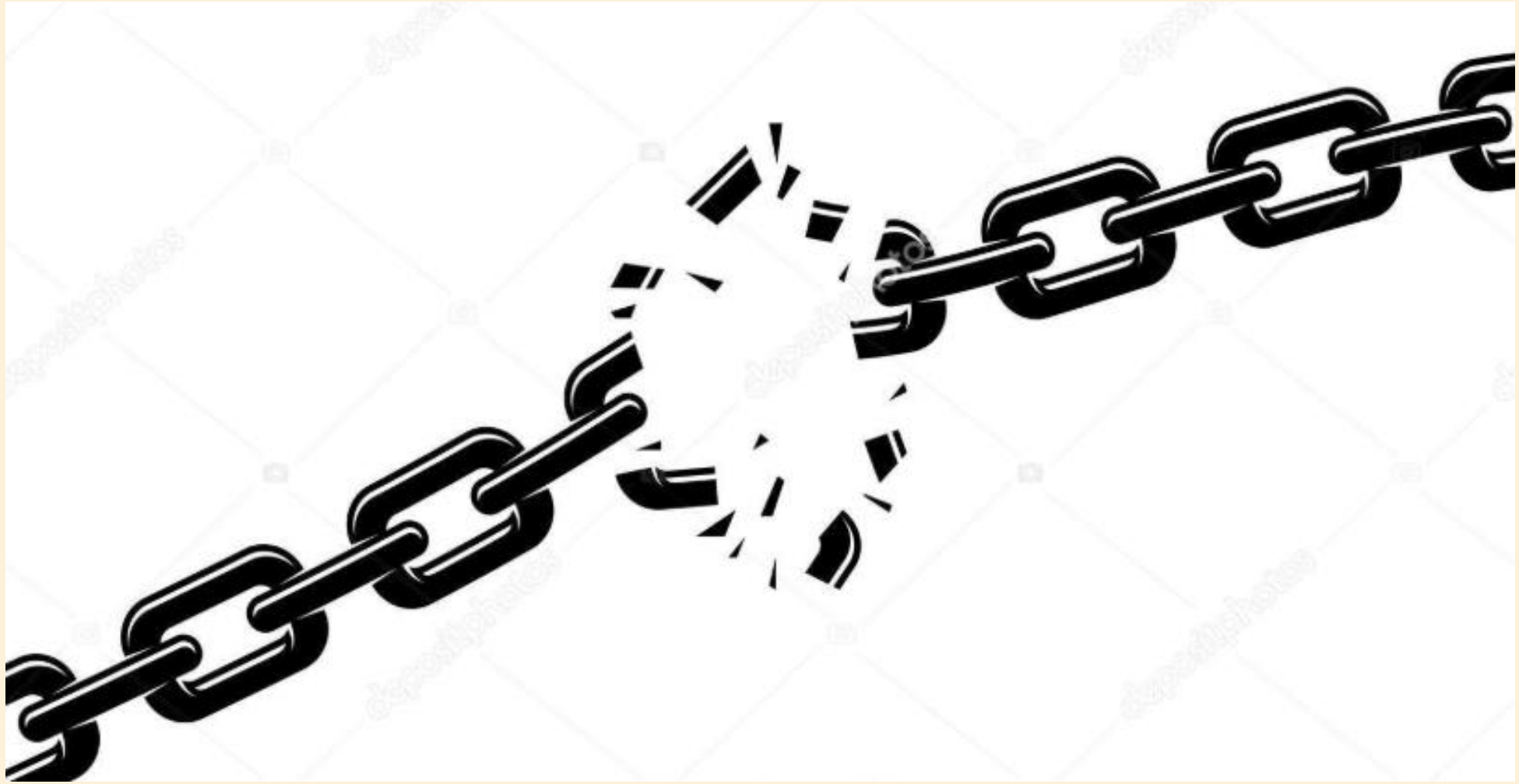

- Osana valtionhallinnon ohjausta lupa- ja valvontaviraston, alaisuuteen perustetaan viidelle alueelle (YTA-alueet) alueellinen valmiustoimikunta.
- Kuhunkin maakuntaan perustetaan alueellinen varautumisen yhteistyöryhmä. Hyvinvointialue tai alueen keskuskaupunki vetäjänä.
- Maakunnassa voisi lisäksi toimia erillisiä kuntaryhmiä (seutukunnat).
- Pyritään edistämään tilannetietoisuutta, viranomaisyhteistyötä ja valmiussuunnittelua.

Kuntien erilaisuus – tärkeä huomioida suunnittelussa

- **Maantieteellinen** sijainti
- **Väestömäärä ja ikärakenne**
- **Kaupunki / maalaiskunta / kylät**
- **Ilmapiiri**
- **Pinta-ala**
- **Talous**
- **Elinkeinorakenne**
- **Palvelurakenne**
- **Liikenteellinen** sijainti
- **Satama, lentokenttä, rautatieasema, energialaitokset, isot tehtaat…**
- **Resurssit**
- **Osaaminen ja asenne**
- **Varautumisen** taso
- **Tilannekuva**

Kuntien rooli varautumisessa ja turvallisuudessa

Kunnan varautuminen

- **Kunnan varautuminen on keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta**, ja ne perustuvat lakisääteiseen velvoitteeseen varmistaa toimintojen jatkuvuus kaikissa tilanteissa, myös poikkeusoloissa. Kunta kantaa vastuun paikallisesta turvallisuudesta, elinvoimasta ja asukkaiden arjen edellytyksistä.

- Kunnan varautuminen on **yhteiskunnan häiriönsietokyvyn kivijalka**, joka varmistaa peruspalveluiden, kuten opetuksen, vesihuollon ja liikenneväylien jne. toimivuus poikkeusoloissa. Kunta vastaa paikallisesta turvallisuudesta, väestönsuojelusta ja viestinnästä, edistäen samalla asukkaiden omatoimista varautumista.

Kunnan varautuminen

- **Tunnista vastuut** (kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat, kunnanjohtaja, esihenkilöt...)
- **Sisällytä varautuminen** osaksi arkipäivän johtamista (kuntastrategia, hallintosääntö, sisäisen valvonnan ohjeet, talousarvio, tilinpäätös, hankintaohje, perehdyttämisohje, kokousten asialista...)
- **Tunnista ydintehtävät ja kriittiset toiminnot** (johtaminen ja päätöksenteko, vesihuolto, varhaiskasvatus, perusopetus, ruokahuolto, jätehuolto, pelastustoimi, terveydenhuolto, katujen kunnossapito...)
- **Seuraa toimintaympäristöä** ja arvioi riskit, jotka toteutuessaan uhkaavat ydintehtävien ja kriittisten toimintojen jatkuvuutta
- **Rakenna** valmius ja kyky suunnitella, ennakoida, viestiä ja johtaa
- **Pidä suunnitelmat** ajan tasalla
- **Jaa tilannekuvaa** ja analysoi sitä, jotta kaikilla on sama **tilanneymmärrys**
- **Harjoittele, harjoittele ja harjoittele**
- **Edistä** ja kannusta kuntalaisten omatoimista varautumista

Varautumisen ydinasiat kunnassa

- **Valmiussuunnittelu:** Kunnan on laadittava valmiussuunnitelmat häiriö- ja poikkeustilanteiden varalle (esim. pitkät sähkökatkot, vesihuollon häiriöt). **Pohjautuu riskiarvioon!**
- **Turvallisuussuunnitelma**
- **Jatkuvuudenhallinta:** Tavoitteena on varmistaa kriittisten palveluiden, kuten esim. varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja vesihuollon, toimiminen häiriöistä huolimatta.
- **Organisaatioresilienssi:** Kyky palautua nopeasti normaaliin tilaan on osa varautumista.
- **Johtaminen:** Kunnan johto vastaa varautumisen ohjeistuksesta ja suunnitelmien päivittämisestä.
- **Päätöksenteko:** Päätöksentekokulttuurilla on vahva merkitys. Hallintosäännössä on oltava selkeästi kuvattuna vastuut!

Suunnittelu, harjoittelu ja päivittäminen

Kuvan lähde: Jaakko Pekki, neljän askeleen malli

Tyrnävä

Kiitos!